

גמרא סדורה

מסכת חולין

פרק ה' - "אותו וְאֶת בְּנוֹ"

לימוד פרק זה מוקדש לעילוי נשמת
הרב החשוב הרב יוסף אביאור זצ"ל
תלמיד ישיבת "חברון" ותלמידו של הרב הנזיר זצ"ל
ר"מ בישיבת אור עציון, אב"ד,
נפשו שטה בכל מקצועות התורה והמידות
א' אדר א' תשע"ט

מהדורה מנוקדת, מפוסקת,
מחולקת לסוגיות ולפסקאות
עם רש"י

בהצלחה - יגעת ומצאת - תאמין!!!

להארות והערות

דניאל ברק ווינט

טל' - 0526071122

דואר ליה vinetdb81@gmail.com

עתניאל ד.ג. הר חברון 9040700

כל הזכויות על הניקוד, הפיסוק והחלוקה לסוגיות ופסקאות שמורות לעמותת "וכל בנייך לימודיך" ולדניאל ברק ווינט.

ניתן לצלם ולהדפיס לשם לימוד וללא מטרת רווח.

אדר א תשע"ט

מסכת חולין פרק ה' - "אותו ואת בנו"

1. עח, א

רס"י

מתניתין

"אותו ואת בנו"³⁰⁵ (ויקרא כב, כח) נוהג: בין בארץ בין בחוץ לארץ, בפני הבית ושלא בפני הבית, בחולין ובמוקדשין.

ביצד?

השוחט 'אותו ואת בנו': חולין,

בחוג - שניהם נשרים.

והשני - סופג את הארבעים.

קדשים,

בחוג - הראשון חייב ברת,

ושניהם פסולים,

ושניהם סופגים את הארבעים.

חולין,

בפנים - שניהם פסולים,

והשני - סופג את הארבעים.

קדשים,

בפנים - הראשון: נשר,

ופטור.

והשני: סופג את הארבעים,

ופסול.

חולין וקדשים,

בחוג - הראשון: נשר,

ופטור.

והשני: סופג את הארבעים,

ופסול.

קדשים וחולין,

בחוג - הראשון: חייב ברת,

ופסול.

והשני: נשר.

ושניהם: סופגים את הארבעים.

חולין וקדשים,

בפנים - שניהם פסולים

והשני סופג את הארבעים.

קדשים וחולין,

בפנים - הראשון: נשר,

ופטור.

והשני: סופג את הארבעים,

ופסול.

חולין,

בחוג ובפנים - הראשון: נשר,

ופטור.

והשני: סופג את הארבעים,

ופסול.

קדשים,

בחוג ובפנים - הראשון חייב ברת,

ושניהם סופגים את הארבעים,

מתני'
אותו ואת בנו. משום דבעי למימר בחולין ובמוקדשים דאצטריך למילף מקראי כדילפינן בגמרא תנא נמי בארץ ובח"ל דלא איצטריך דהא חובת הגוף היא וחובת הגוף נוהגת בין בארץ ובין בח"ל:

בפני הבית. בזמן הבית בפי בתרא (לקמן דף קלח:). מפרש אמאי נקטיננהו:

שניהם כשרים. משום דבעי למיתני סיפא שניהם פסולים ובגמרא מפרש אמאי נקטיננהו: **והשני סופג**. משום לאו דאותו ואת בנו ולא שגא שחט את האם תחלה ול"ש שחט את הבן תחלה לא שגא שחטינהו חד גברא ולא שגא תרי גברי יליף בגמרא דחייב:

הראשון חייב ברת. משום שחטי חוץ אבל השני פטור מן הכרת דכיון דנשחטה אמו שוב אינו ראוי הבן לישחט בפנים דפסול משום מחוסר זמן ואינו חייב משום שחטי חוץ אלא א"כ ראוי לפנים דכתיב (ויקרא יז) ואל פתח אהל מועד לא הביאו הראוי לפתח אהל [מועד] חייבין עליו בחוץ ואי לא לא:

ושניהם סופגין. הראשון משום לאו דשחטי חוץ דכתיב (דברים יב) בהעלה השמר לך פן תעלה ובזבחים (דף קז:). ילפינן בהיקש שוחט ממעלה שם תעלה ושם תעשה מה מעלה לא ענש אלא א"כ הזהיר אף שוחט לא ענש אלא א"כ הזהיר:

חולין בפנים שניהם פסולים. משום חולין שנשחטו בעזרה דילפינן להו בקדושין בפרק האיש מקדש (דף נז:):

והשני סופג. משום אותו ואת בנו אבל משום חולין שנשחטו בעזרה אזהרה דילה היא (דברים יב) כי ירחק וזבחת ברחוק מקום אתה זובח ולא בקירוב מקום:

קדשים בפנים. השני סופג משום אותו ואת בנו:

ופסול. משום מחוסר זמן: **חולין וקדשים בחוץ**. דוקא נקט הראשון חולין והשני קדשים וכן כל השנויים במשנה דוקא נקט להו:

והשני סופג. משום אותו ואת בנו:

קדשים בחוץ. בתחלה ואחר כך חולין בחוץ פסול:

והשני כשר. באכילה ואידי דתנא פסול תנא כשר:

ושניהם סופגין. ראשון משום שחטי חוץ ושני משום אותו ואת בנו:

חולין וקדשים בפנים שניהם פסולים. ראשון משום חולין שנשחטו בעזרה ושני משום מחוסר זמן:

והשני סופג. משום אותו ואת בנו:

חולין בחוץ ובפנים. הראשון בחוץ והשני בפנים:

קדשים בחוץ ובפנים הראשון בכרת. משום שחטי חוץ:

³⁰⁵ ישור או שיה אתו ואת בנו לא תשחטו ביום אחד

ושניהם פסולים.

רפ"י

ושניהם פסולים. ראשון שנשחט בחוץ ושני משום מחוסר זמן: **ושניהם סופגין.** ראשון משום שחוטט חוץ ושני משום אותו ואת בנו: **קדשים בפנים ובחוץ.** השני סופג משום אותו ואת בנו ומשום שחוטט חוץ לא לקי דמחוסר זמן הוא ואינו מתקבל בפנים:

גמ'
ירצה לקרבן אשה. וסמך ליה אותה ואת בנו: **שור הפסוק הענין.** דאי אקמאי קאי נשתוק מיניה ונכתוב ואתו ואת בנו דהא בשור ובשה איירי לעיל: **במוקדשין לא.** דהא אפסקיה: **כלאים.** רחל שילדה מן התייש שחטה ואת בנה: **ועוד.** קשיא לי עלה דהא דקתני נוהג בכלאים האמר רבא כו': **אינו אלא להוציא את הכלאים.** דילפינן כולהו משה כשבים ושה עזים מדלא כתיב שה כשבים ועזים ש"מ דלא מיקרי שה עד שיהו אביו ואמו כשבים או שניהם עזים אבל אחד כשב ואחד עז לא הוי שה: **או לרבות את הכלאים.** ותפשוט מהכא תרתי קושייתא: **לחלק.** לחייב על אחד מהם שישחוט או שור ובנו או שה ובנו: **בנו.** דחד משמע: **עד שישחוט שור ושה ובנו.** של אי מהם ת"ל שור או וגו':

חולין,

בפנים ובחוץ - הראשון: פסול,

ופטור.

והשני: סופג את הארבעים,

וכשר.

קדשים,

בפנים ובחוץ - הראשון: נשר,

ופטור,

והשני: סופג את הארבעים,

ופסול.

גמרא

תנו רבנן:

"**מנין ל"אותו ואת בנו"** (ויקרא כב, כח) **שנוהג במוקדשין?**

תלמוד לומר: "שור או כשב או עז מי יולד"³⁰⁶ (ויקרא כב, כז),

ובתיב בתריה: "ושור או שה אותו ואת בנו לא תשחטו ביום אחד" (ויקרא כב, כח) -

לימד על "אותו ואת בנו" שנוהג במוקדשין.

ואימא: במוקדשין - אין,

בחולין - לא!

"שור" (ויקרא כב, כח) - הפסיק הענין.

ואימא: בחולין - אין,

במוקדשין - לא

בתיב: "ושור" - וי"ו מוסיף על ענין ראשון.

אי מה קדשים כלאים לא - אף 'אותו ואת בנו' כלאים לא.

אלמה תניא: "אותו ואת בנו נוהג בכלאים ובכו"ר!"

ועוד,

"שה" (ויקרא כב, כח) בתיב,

ואמר רבא:

זה בנה אב,

עב,ב

כל מקום שנאמר "שה"³⁰⁷ (דברים יד, ד) - אינו אלא להוציא את הכלאים!

אמר קרא "או" - לרבות את הכלאים.

האי "או" - מיבעי ליה לחלק!

דסלקא דעתך אמינא: עד דשחטיט שור ובנו,

שה ובנו - לא מיחייב,

קא משמע לן!

לחלק מ"בנו" (ויקרא כב, כח) נפקא.

ואכתי מיבעי ליה,

לכדתניא:

"אילו נאמר: "שור ושה ובנו" הייתי אומר: עד שישחוט שור ושה ובנו,

תלמוד לומר: "שור או שה אותו ואת בנו" (ויקרא כב, כח)."

³⁰⁶ שור או כשב או עז מי יולד והיה שבעת ימים תחת אמו ומיום השמיני והלאה ירצה לקרבן אשה ליהנה

³⁰⁷ זאת הבהמה אשר תאכלו שור שה כשבים ושה עזים

מאי לאו מ"או" נפקא ליה.

לא, מ"אותו".

הניחא לרבנן דמיייתר להו "אותו",
אלא לחנניה דלא מיייתר ליה "אותו",
לחלק - מנא ליה?

לחלק לא צריך קרא,
דסבר לה פרבי יונתן.

דתניא:

"איש אשר יקלל את אביו ואת אמו"³⁰⁸ (ויקרא כ, ט) - אין לי אלא אביו ואמו,

אביו שלא אמו,

ואמו שלא אביו - מניין?

תלמוד לומר: "אביו ואמו קלל" (ויקרא כ, ט) - אביו קלל, אמו קלל,

דברי רבי יאשיה.

רבי יונתן אומר:

משמע שניהם באחד,

ומשמע אחד בפני עצמו,

עד שיפרוט לך הכתוב יחדו".

רש"י

מאי לאו מאו נפקא ליה. וה"ק
אילו נאמר שור ושה ולא נאמר
או הייתי אומר כו' :

לא מאותו. נפקא ליה וה"ק אילו
נאמר שור ושה ובנו ולא כתיב
אותו ה"א עד דשחית תרי ובריה
דחד מינייהו ת"ל אותו ואת בנו
חד אב וחד בן אבל או לכלאים
אתא :

הניחא לרבנן. לקמן בעי מאי
חנניה ומאי רבנן :

כו' יונתן. דאמר אע"ג דלא
כתיב או כמאן דכתיב או דמי
וכל היכא דכתיב פלוני ופלוני או
האי או האי משמע :

דתניא איש אשר יקלל את אביו
ואת אמו אין לי אלא. קלל
שניהם אחד מהם מנין :

ת"ל. בסיפיה אביו ואמו קלל :
אביו קלל ואמו קלל. כלומר
בתחלת המקרא סמך קללה
לאביו ובסוף המקרא סמך קללה
לאמו למימרא דאו האי או האי :
ר' יונתן אומר. אביו ואמו משמע
נמי או האי או האי וסיפיה
דקרא לדרשא אחרינא להביא
את המקלל לאחר מיתה שחייב :
בפני עצמו. כלומר או זה או זה :

³⁰⁸ מי איש איש אשר יקלל את אביו ואת אמו מות יומת אביו ואמו קלל דמיו מו

2. עה, ב - עט, א

רס"י

בנקבות. האם ובנה:
ואינו נוהג בזכרים. דאין חוששין לזרע האב ואם שחט זכר מותר לשחוט בנו ובתו:
באם על הבנים. שלוח הקן שהוזהר (דברים כב) שלא ליקח שניהם:
בנקבות. דכתיב (שם) והאם רובצת ולא האב רובץ:
לא עשה בה מזומן. דתניא (לקמן דף קלט:.) כי יקרא פרט למזומן כלומר עוף שלו אינו חייב בשילוח:
תאמר באותו ואת בנו כו'. והואיל וחמור הוא ינהוג בשניהם:
אותו אחד ולא שנים. באחד הוא נוהג ולא בשנים ומעתה שחלק הכתוב וא"א לומר שינהוג בשניהם אלא או בזכרים או בנקבות:
זכיתי לדין. מעתה אני רשאי ללמוד מדין הראשון באי זו ינהוג דהשתא ליכא למיפרך תאמר באותו ואת בנו שעשה בו מזומן כשאינו מזומן לפיכך ינהוג בזכרים ולא בנקבות דמאי חומרא היא זו לומר כן מה לי זכרים ומה לי נקבות:
ואם נפשך לומר. ולהשיב תשובה על דין זה יש לי טעם אחר הרי הוא אומר בנו משמע שנראה לו כבן:
שכרוך. ודבוק תמיד לילך אחריו ודרך הולד להיות כרוך אחר האם:
מאי אם נפשך לומר. מה היה לו להשיב על בנין אב הראשון:
ואזדא שמואל לטעמיה. דאית ליה חוששין בבהמות לזרע האב:
הנולדים מן הסוס. נקבה:
אע"פ שאביהן חמור מותרין. פרד זכר בן סוס נקבה עם פרדה נקבה בת סוס נקבה ולא אמרינן אתי צד סוס ומשתמש בצד חמור שצד סוס וחמור יש בשניהם להא לא חיישין ממה נפשך אי חוששין לזרע האב שניהם שוין שבשניהם יש צד סוס וחמור ואי אין חוששין הרי כולן מין סוס:
אבל. פרדים הנולדים מן הסוס נקבה אסורים עם פרדים הנולדים מן החמור נקבה דשמוא אין חוששין לזרע האב והוי האי כוליה סוס והאי כוליה חמור:
זו דברי ר' יהודה. דאמר (שמוא) אין חוששין לפיכך אסורים:
אבל חכמים אומרים. כולן מותרים שבשניהם יש ב' צדדין ומדקרי שמואל לחנניה בלשון חכמים ש"מ סבירא ליה דהלכתא כחנניה:

מאי חנניה?

ומאי רבנן?

דתניא:

"אותו ואת בנו" ³⁰⁹ (ויקרא כב, כח) - נוהג - בנקבות,

ואינו נוהג - בזכרים.

חנניה אומר:

נוהג - בין בזכרים ובין בנקבות."

מאי טעמא דרבנן?

דתניא:

"יכול יהא "אותו ואת בנו" נוהג בין בזכרים ובין בנקבות.

ודין הוא: חייב פאן, וחייב ב"אם על הבנים" ³¹⁰ (דברים כב, ו),

מה בפשייב באם על הבנים - בנקבות ולא בזכרים,

אף בפשייב פאן - בנקבות ולא בזכרים."

לא! אם אמרת ב"אם על הבנים" שפן לא עשה בה מזומן כשאינו מזומן,

תאמר ב"אותו ואת בנו" שעשה בו מזומן כשאינו מזומן.

תלמוד לומר: "אותו" אחד ולא שנים.

אחר שחלק הכתוב זכיתי לדין: חייב פאן, וחייב ב"אם על הבנים",

מה בפשייב ב"אם על הבנים" - בנקבות ולא בזכרים,

אף בפשייב פאן - בנקבות ולא בזכרים.

ואם נפשך לומר: "בנו" - מי שבנו כרוך אחריו - יצא זכר שאין בנו כרוך אחריו."

מה "אם נפשך לומר"?

וכי תימא: "אותו" זכר משמע -

הרי הוא אומר: "בנו" - מי שבנו כרוך אחריו,

יצא זכר שאין בנו כרוך אחריו.

עט, א וְלַחֲנִינְיָהּ?

כתיב: "אותו" - דמשמע זכר,

וכתיב: "בנו" - מי שבנו כרוך אחריו,

דמשמע נקבה.

הלכך: נוהג בין בזכרים בין בנקבות.

אמר רב הונא בר חייא אמר שמואל:

הלכתא: כחנניה.

ואזדא שמואל לטעמיה,

דתנן:

"רבי יהודה אומר:

הנולדים מן הסוס אף על פי שאביהן חמור - מותרין זה בזה,

אבל הנולדים מן החמור עם הנולדים מן הסוס - אסורין" (כלאים ה, ד).

ואמר רב יהודה אמר שמואל:

זו דברי רבי יהודה דאמר: אין חוששין לזרע האב,

אבל חכמים אומרים: כל מיני פרדות אחת הן.

מאן חכמים? חנניה הוא,

דאמר: חוששין לזרע האב,

והאי בר סוסיא וחמרא, והאי בר חמרא וסוסיא - כוליהו תדא מינא נינהו.

³⁰⁹ ושור או שיה אתו ואת בנו לא תשחטו ביום אחד

³¹⁰ מי יקרא קן צפור לפניו בדרך כלל עץ או על הארץ אפרחים או ביצים והאם רבצת על האפרחים או על הביצים לא תקח האם על הבנים.

ז שלח תשלח את האם ואת הבנים תקח לה למען ייטב לה והארקת ימים

3. עט, א-ב

רפ"י

מיפשט פשיטא ליה. ומשום הכי אסר: או ספוקי מספקא ליה. ומשו"ה אסר:

נפקא מיניה למישרי פרי עם האם. פרד בן סוס נקבה להרביע על סוס נקבה:

פרי עם האם אסור. משום דלמא חוששין:

אלא לאו דאבוה דהאי סוס ואבוה דהאי חמור. והכי קאמר ר' יהודה דמרביעים סוס גמור על פרד בן סוסיא ומאי שאביהן חמור אביו של פרד קאמר:

לא לעולם. אימא לך ספוקי מספקא ליה ומשום הכי הנולדים מן הסוס ומן החמור מותרין זה בזה כדפרישית לעיל ממה נפשך:

מהו דתימא אתי צד סוס וכו'. מהו דתימא ליתסרו הנולדים מן הסוס או מן החמור נמי זה עם זה משום דדלמא חיישין לזרע האם ואתי צד סוס וכו':

קמ"ל. דהא לא אמר"י שאין כאן צד סוס מיוחד וצד חמור מיוחד הילכך אין מזכירין כאן צדדים דהא מבלבל זרעיה ומינא באפי נפשיה הוא דמקרי והוא מין בפני עצמו מעין סוס וחמור: אלא מינה. פרד:

והא אלא מינה קתני. ואי לא ידעינן אי בת סוסיא ואי בת חמורה מאי פרד מרבעינן עלה האמר ר' יהודה הנולדים מן הסוסיא אסורין בנולדין מן החמורה:

לא מין סוס. לא סוס גמור ולא פרד בן סוסיא:

אלא מינה. כלומר עד שיוודע לך מאיזה מין הוא:

בר חמורא. אמו היתה חמורה: צניף. צלול והוא לשון צעקת הסוס:

גנובתיה. זנבו: גידמת. מזנב ומאזנים:

איבעיא להו:

מיפשט פשיט³¹¹ ליה לרבי יהודה דאין חוששין לזרע האב, או דלמא:

ספוקי מספקא ליה?

למאי נפקא מינה?

למישרא פרי עם האם.

אי אמרת: מיפשט פשיטא ליה - פרי עם האם שרי. ואי³¹² אמרת: ספוקי מספקא ליה - פרי עם האם אסור.

מאי?

תא שמע:

"רבי יהודה אומר:

כל הנולדים מן הסוס אף על פי שאביהן חמור - מותרין זה בזה".

היכי דמי?

אילימא: דאבוה דהאי חמור ואבוה דהאי חמור - צריכא למימר!?

אלא לאו דאבוה דהאי סוס ואבוה דהאי חמור וקתני: "מותרים זה עם זה", אלמא: מיפשט פשיטא ליה.

לא! לעולם דאבוה דהאי חמור ואבוה דהאי חמור,

ודקאמרת "צריכא למימר!?" - מהו דתימא: אתי צד דסוס משתמש בצד חמור, וצד חמור משתמש בצד סוס -

קא משמע לן.

תא שמע:

"רבי יהודה אומר:

פרדה שתבעה - אין מרביעין עליה: לא סוס ולא חמור אלא מינה".

ואי אמרת: "מפשט פשיטא ליה" - לרבע עלה מינא דאמה.

דלא ידעינן מינא דאמה מאי ניהו.

והא "אלא מינה" קתני!

הכי קאמר: אין מרביעין עליה לא מין סוס ולא מין חמור לפי שאין יודעין במינה.

ולכדוק בסימנין!

דאמר אביי: עבי קליה - בר חמרא,

צניף קליה - בר סוסיא.

ואמר רב פפא:

רב רבן אודינה, וזוטרא גנובתיה - בר חמרא.

זוטרן אודינה, ורפה גנובתיה - בר סוסיא!

הכא במאי עסקינן:

באלמת וגידמת.

מאי הוי עליה?

תא שמע:

דאמר רב הונא בריה דרב יהושע:

³¹¹ מסורת הש"ס. גירסת וילנא: (מי פשיט)

³¹² מסורת הש"ס. גירסת וילנא: (אלא אי)

כ"י

בריסקא. עגלה שהיה רוכב בה :
דדמיין להדדי. באזנים ובזנב
 משום מנהיג בכלאים :
קסבר אין חוששין. והוי כלאים
 בני החמורה ובני הסוסיא דאי
 חוששין כולן שוין שבכולן יש בי
 צדדים :
וסימנין דאורייתא. מדסמך
 אסימנין ושרי איסורא עליהו
 ש"מ הא דסמכינן אסימנין
 בחזרת אבדה כדאמרינן באלו
 מציאות (בי"מ דף כז.). דאורייתא
 היא דאי דרבנן נהי דעבוד רבנן
 תקנתא בממונא באיסורא מי
 מצו מתקני אלא ש"מ דאורייתא
 היא והתם באלו מציאות
 מיבעיא לן סימנין דאורייתא או
 דרבנן :

הכל מודין בפרי עם האם - שאסור.
 שמוע מינה: ספוקי מספקא ליה.

שמוע מינה.

אמר ליה רבי אבא לשמעיה:
 אי מעיילת לי כודנייתא בריסקא - עיין להנה דדמיין להדדי, ועייל לי.

אלמא קסבר: אין חוששין לזרע האב.
 וסימנין דאורייתא.

ע"ט,ב

4. עט, ב - פ, א

רש"י

כוי. מן התייש ומן הצבייה ואע"פ דשור או כשב כתיב (ויקרא כב) ולא כתיב צבי ואיל: הי"ג רבי אליעזר אומר כלאים הבא מן העז ומן הרחל אותו ואת בנו נוהג בו מן הכוי אין אותו ואת בנו נוהג בו וכן הוא בתוספתא ולא גרסינן מן התייש ומן הצבייה אין אותו ואת בנו נוהג בו דא"כ מאי אתא רב חסדא לאשמועינן:

איזהו כוי שנחלקו בו כוי. לאפוקי ממאן דאמר כוי בריה בפני עצמו הוא:

ובנה תייש. שילדה מן התייש: שה אמר רחמנא ובנו כל דהו. על האם הקפיד שתהא בהמה אבל על הבן לא הקפיד ואפילו הוא חיה:

ובת ילדה בן. האי בן לאו דוקא דה"ה לבת:

חוששין לזרע האב. ויש באם הזאת מקצת שה ושה דאמר רחמנא אפילו במקצת שה משמע:

ורבי אליעזר סבר אין חוששין. הלכך שה ואפילו מקצת שה לא אמרינן כלומר ליכא למימר בה: וליפלגו בחוששין בפלוגתא דחנניה. ונימא רבי אליעזר אינו נוהג בזכרים ונימרו רבנן נוהג: ה"א בהא אפילו רבנן מודו. דאע"ג דחוששין ליכא אלא מקצת שה ושה אפילו מקצת שה לא אמרינן:

אין שוחטין אותו ביו"ט. לפי שאין יכול לכסותו ולדחות יו"ט מספק אם שחטו:

לשחוט וליכסי. דהא מצד האם הוא צבי והכל מודים דחוששין לאם ואי נמי חוששין לאב מקצת צבי מיהא איכא והא אמרן דדברי הכל כי איכא מקצת מיחייב במצות דשייכי ביה כיון דאמר רחמנא צבי חייב בכסוי אפילו מקצת צבי במשמע:

אלא בצבי הבא כוי. דלית ביה צד צבי אלא מן האב אמאי אין שוחטין:

אי לרבנן. דאמרי חוששין בר כסוי הוא:

ואי לרבי אליעזר. בהמה גמורה היא ואין כאן ספק:

לעולם הא בצבי הבא על התיישה. ורבנן היא ואע"ג דמחייבי לעיל משום חוששין לזרע האב לאו מיפשט פשיטא להו אלא מספקא להו הילכך גבי אותו ואת בנו בתייש הבא על הצבייה לחומרא ואמרינן חוששין ואיכא מקצת שה וגבי כסוי נמי לחומרא בצבי הבא על התיישה נמי לא ישחוט ביו"ט שמא חוששין ואנן צבי ואפילו מקצת צבי קים לן וצריך כסוי והוא אינו יכול לכסות שמא אין חוששין ומחלל יו"ט: ופרכינן מדלרבנן מספקא להו מכלל דרבי אליעזר דאמר אין נוהג אפילו מספקא קאמר דפשיטא ליה דאין חוששין והא דתניא כוי:

תנו רבנן:

"אותו ואת בנו" ³¹³ (ויקרא כב, כח) - נוהג בכלאים, ובכוי.

רבי אליעזר אומר:

כלאים הבא מן העז ומן הרחל - "אותו ואת בנו" נוהג בו, כוי - אין "אותו ואת בנו" נוהג בו".

אמר רב חסדא:

איזהו "כוי" שנחלקו בו רבי אליעזר וחכמים? זה הבא מן התייש ומן הצבייה.

היכי דמי?

אילמא בתייש הבא על הצבייה, וילדה,

וקא שחיט לה ולברה - והאמר רב חסדא:

הכל מודים בהיא צבייה ובנה תייש - שפטור,

"שה ובנו" אמר רחמנא,

ולא: צבי ובנו.

אלא: בצבי הבא על התיישה, וילדה,

וקא שחיט לה ולברה - והאמר רב חסדא:

הכל מודים בהיא תיישה ובנה צבי - שחייב,

"שה" אמר רחמנא ו"בנו" כל דהו!

לעולם: בתייש הבא על הצבייה, וילדה בת,

ובת ילדה בן,

וקא שחיט לה ולברה:

רבנן סברי: חוששין לזרע האב, "וישה" ואפילו מקצת שה,

ורבי אליעזר סבר: אין חוששין לזרע האב, "וישה" ואפילו מקצת שה - לא אמרינן.

ולפלוג בחוששין לזרע האב,

בפלוגתא דחנניה ורבנן.

אי פליגי בהיא,

הוה אמניא: בהא אפילו רבנן מודו ד"שה" ואפילו מקצת שה לא אמרינן,

קא משמע לן.

והא דתנו:

"כוי אין שוחטין אותו ביום טוב,

ואם שחטו - אין מנסיין את דמו" (חולין פג:).

במאי עסקינן?

אילמא: בתייש הבא על הצבייה וילדה, בין לרבנן בין לרבי אליעזר - לשחוט וליכסי,

"צבי" ואפילו מקצת צבי!

אלא בצבי הבא על התיישה, וילדה,

אי לרבנן - לשחוט וליכסי,

אי לרבי אליעזר - לשחוט ולא ליכסי!

לעולם בצבי הבא על התיישה,

ורבנן ספוקי מספקא להו: אי חוששין לזרע האב,

אי אין חוששין.

ומדלרבנן - מספקא להו,

לרבי אליעזר - פשיטא ליה.

והא דתניא:

³¹³ ישור או שה אתו ואת בנו לא תשחטו ביום אחד

"הזרוע והלחיים והקבה - נוהגים בבני ובכלאים"

רבי אליעזר אומר:

כלאים הבא מן העז ומן הרחל - חייב במתנות, מן הבני - פטור מן המתנות."

במאי עסקינן?

אילמא: בתייש הבא על הצבייה, וילדה,

בשלמא לרבי אליעזר דפטור, קסבר: **"שה"** ואפילו מקצת שה לא אמרינן,

אלא לרבנן נהי דקסברי: **"שה"** ואפילו מקצת שה.

בשלמא: פלגא - לא יהיב ליה,

איך פלגא - לימא ליה: אייתי ראיה דחוששין לזרע האב ושקול!

אלא בצבי הבא על התיישה, וילדה,

בשלמא לרבנן, מאי **"חייב"**? בחצי מתנות,

אלא לרבי אליעזר - ליחייב בכולהי מתנות!

לעולם בצבי הבא על התיישה, וילדה

ורבי אליעזר נמי ספוקי מספקא ליה אי חוששין לזרע האב או לא.

וכיון דלרבנן מספקא להו,

ולרבי אליעזר מספקא ליה,

במאי פליגי?

פא

בשה ואפילו מקצת שה:

רבנן סברי: שה ואפילו מקצת שה,

ורבי אליעזר סבר: שה ולא מקצת שה.

אמר רב פפא:

הלכך לענין:

כסוי הדם,

ומתנות - לא משפחת אלא בצבי הבא על התיישה,

דבין לרבנן ובין לרבי אליעזר - מספקא להו:

אי חוששין לזרע האב או לא,

וקא מפליגי: בשה ואפילו מקצת שה,

לענין **"אותו ואת בנו"** - משפחת לה: בין בתייש הבא על הצבייה,

ובין בצבי הבא על התיישה.

בתייש הבא על הצבייה, ולאסורא,

דרבנן סברי: דילמא חוששין לזרע האב,

שה ואפילו מקצת שה - אמרינן,

ואסור.

ורבי אליעזר סבר: נהי נמי דחוששין לזרע האב,

שה ואפילו מקצת שה - לא אמרינן.

בצבי הבא על התיישה,

ולמלקות:

רבנן סברי: נהי נמי דחוששין לזרע האב, שה ואפילו מקצת שה - אמרינן,

ומלקינן ליה.

ורבי אליעזר סבר: איסורא - איכא,

מלקות - ליכא.

"איסורא - איכא" - דלמא אין חוששין לזרע האב, והאי שה מעליא הוא.

"מלקות - ליכא" - דלמא חוששין לזרע האב,

ושא ואפילו מקצת שה - לא אמרינן.

רס"י

זרוע ולחיים וקבה. אם שור אם שה כתיב בהו (דברים יח) ומשמע דאין נוהגין בחיה:

אי נימא בתייש הבא על הצבייה וילדה. דאי אין

חוששין לזרע האב אפילו מקצת שה ליכא:

בשלמא לרבי אליעזר דפטור קסבר שה ואפילו

מקצת שה לא אמרינן. ביה בהאי כדאמרן דפשיטא

ליה דאין חוששין לזרע האב הילכך אפילו מקצתו

ליכא:

אלא לרבנן נהי נמי דקסברי שה ואפילו מקצת שה.

אמרינן היכא דצד שיות מן האם מיהו הכא דאין צד

שיות אלא מן האב ואוקימנא דלרבנן מספקא להו

אי חוששין אי לא:

בשלמא פלגא לא יהיב ליה גרסינן. כלומר בשלמא

פלגא דמתנות לא פרכינן עלייהו מידי דודאי פשיטא

ליה דלא יהיב ליה דאי נמי חוששין ושה ואפילו

מקצת שה לא מיחייב אלא פלגא דצד שיות דכיון

דאפשר למיפלגינהו יהיב פלגא דשיות ומעכב פלגא

דצד צבי דאיכא למייד הכי בפרק הזרוע (לקמן דף

קלב.) והאי דקתני לרבנן נוהגין בפלגא מתנות

קאמרי ומשום דילמא חוששין אלא הא קשיא לן

איך פלגא גופיה דקא מחייבי רבנן למיתביה לכהן

אמאי והא כהן מוציא מחבירו הוא וקיייל בכל דבר

ספק המוציא מחבירו עליו הראיה ונימא האי

ישראל לכהן אייתי ראיה דחוששין לזרע האב ושקול

פלגא דצד שיות וכל כמה דלא אייתית ראיה אפילו

פלגא לית לך דאפילו מקצת שה ליכא:

אלא בצבי הבא כו'. דאיכא צד שיות מן האם:

בשלמא לרבנן. אף על גב דמספקא לן שמא חוששין

ולא הוי כוליה שה ואיכא למיפרך אמאי יהיב ליה

כוליה איכא לתרוצי מאי חייב דקאמרי רבנן חייב

בחצי מתנות משום צד שיות דאם ואיך פלגא

אמרינן ליה אייתי ראיה דאין חוששין והוי כוליה

שה ושקול:

ליחייב בכולהו. דהא פשיטא ליה דאין חוששין

וכוליה שה הוא: הכי גרסינן לעולם בצבי הבא כו':

ספוקי מספקא ליה כו'. ולקמיה מתרץ רב פפא

לכולהו מתנייתא בין דאותו ואת בנו ובין דכסוי ובין

דמתנות:

בשה ואפי' מקצת שה. וכדמפרש רב פפא ואזיל:

הילכך לענין כסוי הדם כו'. כלומר הואיל ואוקימנא

דלתרווייהו מספקא להו ובשה ואפילו מקצת שה

פליגי:

לענין כסוי הדם. דקתני אין שוחטין דמשמע ודאי

חייב בכסוי ספק פטור ולענין מתנות דפליגי בה:

לא משכחת לה אלא בצבי הבא על התיישה וכו'.

והא דקתני אין שוחטין רבנן היא ומשום שמא

חוששין וחייב בכסוי דאית להו צבי ואפי' מקצת צבי

ושמא אין חוששין ופטור מן הכסוי דאפילו מקצת

צבי ליכא דבתייש הבא על הצבייה ליכא לאוקומה

דתייתוקם כרבנן דהא ודאי איכא מקצת צבי

ולישחוט וליכסי לרבנן ולרבי אליעזר ודאי הוה מצוי

לאוקמא בתייש הבא על הצבייה שמא חוששין

וליכא אלא מקצת צבי ומקצת לית ליה ושמא אין

חוששין וכוליה צבי הוא ובעי כסוי אבל ניחא ליה

לאוקמא כדרבנן ולעלין מתנות נמי בצבי הבא על

התיישה ולר"א פטור לגמרי דשמא חוששין וליכא

אלא מקצת שה דאם ושה ואפי' מקצת שה לית ליה

וכיון דמספקא לן המוציא מחבירו עליו הראיה ואי

אייתי ראיה דאין חוששין וכוליה שה הוא ושקול

ולרבנן חייב מיהא בחצי מתנות ממה נפשך דאי אין

חוששין כוליה שה הוא ואי חוששין מקצת שיות

דאם מיהא איכא ורבנן אית להו שה ואפילו מקצת

שה ושקול פלגא דשיות ואיך פלגא אימא ליה

אייתי ראיה דאין חוששין וכוליה שה הוא ושקול

ובתייש הבא על הצבייה ליכא לאוקומיה דאיי

לרבנן נמי ליפטור דנהי נמי דאפי' מקצת שה אמרינן

מי לימא לן דאיכא מקצת שה דלמא אין חוששין

וכוליה צבי הוא המוציא מחבירו עליו הראיה:

לענין אותו ואת בנו משכחת לה. לפלוגתיהו דלעיל

בין בתייש כו':

בתייש הבא על הצבייה ולאסורא. בעלמא קאמרי

רבנן דנוהג ואסור לשוחטה לנקבה הבאה מן התייש

והצבייה עם בנה משום שמא חוששין ואיכא מקצת

שה ורבנן אית להו מקצת שה אבל מלקות ליכא

דשמא אין חוששין ואפילו מקצת שה ליכא הילכך

הויא לה התראת ספק ולא שמה התראה ואין

מלקות בלא התראה ולר"א מותר לכתחלה דאיי

חוששין ואיכא מקצת שה לית ליה מקצת שה:

נהי נמי דחוששין. איכא מקצת שה דאם:

5. פ, א

רָק"י

בריה בפני עצמה. ולא מכלאי בהמה וחיה הוא בא דס"ל אין חיה מתעברת מבהמה ולא בהמה מחיה וה"י אמרינן בב"ק (דף עח.) ומיהו רב יהודה לאו אליבא דר' אליעזר ורבנן נקט מילתא דאינהו ודאי סבירא להו דמכלאי בהמה וחיה הוא בא והכי נמי אמרינן בב"ק חוץ מרבי אליעזר ומחלוקתו שהיו אומרים חיה מתעברת מבהמה: **איל הבר.** איל זכר הגדל ביערים: **בית דושאי.** משפחה נקראת על שם אביה:

אמר רב יהודה:
כוי - בריה בפני עצמה היא,
ולא הכריעו בה חכמים: אם מין בהמה היא,
אם מין חיה היא.

רב נחמן אמר:
כוי - זה איל הבר.

כתנאי:

"כוי - זה איל הבר.

ויש אומרים:

זה הבא מן התייש ומן הצבייה.

רבי יוסי אומר:

כוי - בריה בפני עצמה היא,

ולא הכריעו בה חכמים: אם מין חיה,

אם מין בהמה.

רבן שמעון בן גמליאל אומר:

מין בהמה היא,

ושל בית דושאי - היו מגדליו מהן עדרים עדרים."

6. פ, א

רש"י

עזי דבאלא. עזי הלבנון. באלא יער:
כשרות לגבי מזבח. דלאו חיות נינהו אלא בהמות:
עשר בהמות מנה הכתוב. להיתר אכילה שור שה כשבים ושה עזים איל וצבי ויחמור ואקו ודישון ותאו וזמר (דברים יז) ואין לנו עוד בהמה וחיה כשרה בעולם והשתא להנהו עזי דבאלא ליכא לספוקי שמא מין חיה הוא שלא הוזכרה כאן דהא תו ליכא ומדלא מנינהו להנד בהדי חיות ש"מ בכלל עז הן ועז בהמה הוא:
מתקיף לה רב אחא דרב איקא: נהי נמי דאין עוד מין חיה שלא הוזכרה כאן אכתי מנא לך דמינא דעז הוא דלמא מינא דאקו נינהו ולא ידעינן מאי ניהו או תאו או זמר הנך דלא בקיאינן בהו ודלמא הני נינהו:
שרי תרבייהו. לאכילה דס"ל חיות נינהו:
תאו מתרגמינן תורבאלא. שור הלבנון:
אבל הני. דלא מנינהו בהדי חיות דברי הכל מין עז נינהו:

אמר רבי זירא אמר רבי ספרא אמר רב המנונא:
 הני עזי דבאלא - כשרות לגבי מזבח.

סבר לה כי היא דאמר רבי יצחק: עשר בהמות מנה הכתוב³¹⁴ (דברים יד, ד-ה) ותו לא. והני מדלא קחשיב להו בהדי חיות, ש"מ מניה: דעז נינהו.

מתקיף לה רב אחא בר יעקב:
ואיקא: "איל וצבי" (דברים יד, ה) - פרט, "כל בהמה"³¹⁵ (דברים יד, ו) - כלל, פרט וכלל - נעשה כלל מוסף על הפרט, איכא טובא!

אם כן,
 כל הני פרטי למה לי?

מתקיף לה רב אחא בריה דרב איקא:
 ודלמא מינא ד"אקו" נינהו!

אמר ליה רב אחא בריה דרבא לרב אשי ואמרי לה רב אחא בריה דרב איקא לרב אשי:
 דלמא מינא ד"תאו" או מינא ד"זמר" נינהו!

אמר ליה רב חנן לרב אשי:
 אמימר שרי תרבייהו.

בעא מיניה אבא בריה דרב מנימין בר חייא מרב הונא בר חייא:
 הני עזי דבאלא - מהו לגבי מזבח?

אמר ליה:
 עד כאן לא פליגי רבי יוסי ורבנן אלא בשור הבר, דתנן:

"שור הבר מין בהמה הוא,

רבי יוסי אומר: מין חיה" (כלאים ח, ו).

דרבנן סברי: מדמתרגמינן: "תורבאלא" - מינא דבהמה הוא. ורבי יוסי סבר: מדקא חשיב ליה בהדי חיות - מינא דחיה הוא. אבל הני - דברי הכל: מינא דעז נינהו.

מתקיף לה רב אחא בריה דרב איקא:
 ודלמא מינא ד"אקו" נינהו!

אמר ליה רבינא לרב אשי:
 ודלמא מינא ד"תאו" או מינא ד"זמר" נינהו!

אמר ליה רב נחמן לרב אשי:
 אמימר שרי תרבייהו.

³¹⁴ ד זאת בהמה אשר תאכלו שור שה כשבים ושה עזים. ה איל וצבי ויחמור ואקו ודישון ותאו וזמר
³¹⁵ וכל בהמה מפרסת פרסה ושטעת שטע שתי פרסות מעלת גרה בהמה אתה תאכלו

7. כ, א-ב

רפ"י

ר"ש. שמעין ליה במתניתין (לקמן דף פא:) שחיטה שאינה ראויה לא שמה שחיטה ולא מחייב עליה משום אותו ואת בנו דקתני ר' שמעון פוטר בשוחט שור הנסקל:

קמא מיקטל קטליה. דשחיטת קדשים בחוץ שחיטה שאינה ראויה היא ונהי דלענין שחוטו חוץ להתחייב כרת הוא שחיטה דגזירת הכתוב היא אבל לכל מילי לאו שחיטה היא כדאמרין בפ' כסוי הדם (לקמן דף פה.) דגמר מטבוח טבח והכך וכיון דלאו שחיטה היא מותר לשחוט את בנה ולא מחוסר זמן הוא דבאותו ואת בנו שחיטה כתיבא ושני נמי נחייב כרת:

חולין בפנים כו' קמא מיקטיל קטליה. לאו דוקא דה"ה לבתרא:

ופסול. משום מחוסר זמן:

שחיטת קדשים שחיטה שאינה ראויה היא. דכל כמה דלא זריק דם כו'. כלומר לא מיבעיא לענין מלקות דלא בעי למילקי משום שחיטת שני דאי אית ליה אותו ואת בנו נוהג בקדשים הויה ליה שחיטת שני שאינה ראויה דהא מחוסר זמן הוא ופסול אלא אפילו אותו ואת בנו נמי לר"ש לא נהיגא בקדשים דהא שחיטת ראשון אינה ראויה דאינה מותרת בלא זריקה ושני אמאי פסול להקרבה ומאי סופג נמי דקאמר:

ביצד?

השוחט 'אותו ואת בנו': חולין,

בחוץ - שניהם נשרים.

והשני - סופג את הארבעים.

קדשים,

בחוץ - הראשון חייב כרת,

ושניהם פסולים,

ושניהם סופגים את הארבעים.

...

אמר רבי אושעיא:

כולה מתניתין דלא כרבי שמעון.

ממאי?

מדקא תני:

"קדשים, בחוץ: הראשון - חייב כרת,

ושניהם - פסולים,

ושניהם - סופגים את הארבעים".

מכדי שמעין ליה לרבי שמעון דאמר: שחיטה שאינה ראויה - לא שמה שחיטה.

קמא - מיקטל קטליה,

שני - מתקבל בפנים הוא,

כרת נמי ליחייב.

פ,ב

"חולין, בפנים: שניהם - פסולין,

והשני - סופג את הארבעים".

מכדי שמעין ליה לרבי שמעון דאמר: שחיטה שאינה ראויה - לא שמה שחיטה.

קמא - מיקטל קטליה,

שני - אמאי סופג את הארבעים?!

"קדשים, בפנים: הראשון - בשר,

ופטור.

והשני - סופג את הארבעים,

ופסול".

מכדי שמעין ליה לרבי שמעון דאמר: שחיטה שאינה ראויה לא שמה שחיטה,

שחיטת קדשים נמי שחיטה שאינה ראויה היא,

דכמה דלא זריק דם לא מישתרי בשר.

שני - אמאי סופג את הארבעים, ופסול?

אלא, שמע מינה: דלא כרבי שמעון.

פשיטא דהכי איתא!

שחיטת קדשים איצטריכא ליה,

סלקא דעתך אמינא: שחיטת קדשים שחיטה ראויה היא,

דהא, אי נחר וזריק דם - לא מישתרי בשר, וכי שחט מישתרי בשר, ושחיטה ראויה היא,

קא משמע לן.

8. כ, ב - פא, א

רש"י

ולילקי נמי. האי שני דקדשים בפנים:

משום לאו דשוחט מחוסר זמן לגבוה. דאף על גב דלא אקרביה מיחייב אשחיטה מיד דגבי כל פסולים ילפינן בתמורה (דף ו:). עובר משום חמשה שמות משום בל תקדישו ומשום בל תזרקו ומשום בל תקטירו כולו ומשום בל תקטירו מקצתו:

נתקו לעשה. דמשמע בתוך זמנו בלא ירצה כדמריבין (תמורה דף ז: ע"ש) מולנדר לא ירצה אלא הנחו לאחר זמנו וירצה דעל כרחך עשה זה לאו מעיקרא משמע כי ההיא דשלוח הקן דאמרינן (לקמן דף קמא). מעיקרא משמע שלח האם ולא תקחנה ולא הוי לאו הניתק לעשה ולוקין עליו אבל כאן הלאו קודם לעשה שהלאו בתוך זמנו והעשה לאחר זמנו:

מיבעי ליה לכדר' אפטוריקי. ולאו לעשה אתא:

הא כיצד לילה. שמיני כשעבר שביעי:

לקדושה. מותר לקדשו משחשכה ואינו עובר משום בל תקדיש פסולים:

["קדשים, בפנים: הראשון - בשר,

ופטור.

והשני - סופג את הארבעים,

ופסול"].

ולילקי נמי משום לאו דמחוסר זמן,

דתניא:

"מנין לכל הפסולין שבשודר ושבשעה שהוא ב' לא ירצה"?

תלמוד לומר: "ושור ושה שרוע וקלוט" וגו' 316 (ויקרא כב, כג) -

לימד על הפסולין שבשודר ושבשעה שהוא ב' לא ירצה!"

כי קא חשיב - לאוי ד'אותו ואת בנו' 317 (ויקרא כב, כח),

לאוי נוכראי - לא קא חשיב.

ולא! והא קדשים בחוץ דלאוי נוכראי נינהו, וקא חשיב!

דקתני: "קדשים, בחוץ, הראשון - חייב ברת, ושיניהם - סופגין את הארבעים",

בשלקמא: שני משום לאו ד'אותו ואת בנו',

אלא ראשון - אמאי סופג? לאו משום לאו דשחוט חוץ!

כל היכא דליכא לאו ד'אותו ואת בנו' - חשיב לאוי נוכראי,

וכל היכא דאיכא לאו ד'אותו ואת בנו' - לא חשיב לאוי נוכראי.

רבי זירא אמר:

פא, א הנח למחוסר זמן דהכתוב ^נתקו לעשה.

מאי טעמא?

דאמר קרא: "מיום השמיני והלאה ירצה" 318 (ויקרא כב, כז),

"מיום השמיני" - אין,

מעיקרא - לא.

לאו הבא מכלל עשה - עשה.

והא מיבעיא ליה לכדרבי אפטוריקי,

דריב אפטוריקי רמי:

כתיב: "והיה שבעת ימים תחת אמו" (ויקרא כב, כז) הא לילה - תזי.

וכתיב: "מיום השמיני והלאה ירצה" (ויקרא כב, כז) -

"מיום השמיני והלאה" - אין,

לילה - לא!

הא כיצד?

לילה - לקדושה,

יום - להרצאה!

כתיב קרא אחרניא: "מן תעשה לשודר לצאנך" 319 (שמות כב, כט).

316 ושור ושה שרוע וקלוט נדכה תעשה אתו ולגדר לא ירצה

317 ושור או שה אתו ואת בנו לא תשחטו ביום אחד

318 שור או כשב או עז מי יולד והיה שבעת ימים תחת אמו ומיום השמיני והלאה ירצה לקרבן אשה ליהנה

319 מן תעשה לשודר לצאנך שבעת ימים יהיה עם אמו ביום השמיני תתנו לי

9. פא, א-ב

רש"י

אָמַר רַב הַמְנוּנָא:

אוֹמֵר הִיא **רַבִּי שְׁמַעוֹן**: "אִין **"אוֹתוֹ וְאֵת בְּנוֹ"** ³²⁰ (ויקרא כב, כח) נוֹהֵג בְּקִדְּשִׁים.

מַאי טַעְמָא?

כִּיּוֹן דְּאָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן: שְׁחִיטָה שְׂאִינָה רְאוּיָה - לֹא שְׂמָה שְׁחִיטָה, שְׁחִיטַת קִדְּשִׁים - נְמִי שְׁחִיטָה שְׂאִינָה רְאוּיָה הִיא.

מְתִיב רַבָּא:

"אוֹתוֹ וְאֵת בְּנוֹ" (ויקרא כב, כח) - **קִדְּשִׁים, בְּחוּץ**:

רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר:

שְׁנֵי - בְּלֹא תַעֲשֶׂה,

שְׁהִיָּה רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר: כֹּל הָרְאוּי לְבֹא לְאַחַר זְמַן - הִרִי הוּא בְּלֹא תַעֲשֶׂה,

וְאִין בּוֹ בְּרַת.

וְחֻקִּים אוֹמְרִים: כֹּל שְׂאִין בּוֹ בְּרַת אִינוּ בְּלֹא תַעֲשֶׂה."

וְקָשְׁיָא לֵן: **"קִדְּשִׁים בְּחוּץ, שְׁנֵי בְּלֹא תַעֲשֶׂה"!**

קָמָא - מִיקְטֵל קָטֵל,

שְׁנֵי - מִקְבֵּל בְּפָנִים הוּא,

בְּרַת נְמִי לִיחִיב!

וְאָמַר רַבָּא וְאָמַרִי לָהּ כְּדִי:

חֲסוּרִי מִיְחֻסְרָא וְהִכִּי קָתְנִי:

"קִדְּשִׁים:

שְׁנֵיהֶם בְּחוּץ: לְרַבְּנָן: רֵאשׁוֹן - עֲנוּשׁ בְּרַת, שְׁנֵי - פְּסוּל, וּפְטוּר מִלְּאוֹ דְשְׁחוּטֵי חוּץ.

לְרַבִּי שְׁמַעוֹן - שְׁנֵיהֶם עֲנוּשִׁים בְּרַת.

אֶחָד בְּחוּץ וְאֶחָד בְּפָנִים: לְרַבְּנָן: רֵאשׁוֹן - עֲנוּשׁ בְּרַת, שְׁנֵי - פְּסוּל, וּפְטוּר.

לְרַבִּי שְׁמַעוֹן: שְׁנֵי - כְּשֶׁר.

אֶחָד בְּפָנִים וְאֶחָד בְּחוּץ: לְרַבְּנָן: רֵאשׁוֹן - כְּשֶׁר, וּפְטוּר.

שְׁנֵי - פְּסוּל, וּפְטוּר.

לְרַבִּי שְׁמַעוֹן: שְׁנֵי בְּלֹא תַעֲשֶׂה."

וְאִי סֵלְקָא דְעֵתְךָ: אִין **"אוֹתוֹ וְאֵת בְּנוֹ"** נוֹהֵג בְּקִדְּשִׁים -

שְׁנֵי אִמְרֵי בְּלֹא תַעֲשֶׂה וְתוֹ לֹא? בְּרַת נְמִי לִיחִיב!

אֶלָּא אָמַר רַבָּא:

הִכִּי קָא אָמַר רַב הַמְנוּנָא:

אִין מִלְּקוֹת **"אוֹתוֹ וְאֵת בְּנוֹ"** נוֹהֵג בְּקִדְּשִׁים,

כִּיּוֹן דְּכַמְּהָ דְלֹא זְרִיק דָּם לֹא מִישְׁתַּרִי בְּשֶׁר,

מְעִידָנָא דְקָא שְׁחִיט הוּאִי הַתְּרֵאת סַפְק,

וְהַתְּרֵאת סַפְק - לֹא שְׂמָה הַתְּרֵאה.

וְאִזְדָּא רַבָּא לְטַעְמִיהָ,

דְּאָמַר רַבָּא:

הִיא חוּלִין, וּבְנָה שְׁלָמִים:

שְׁחַט חוּלִין וְאַחַר כֶּךָ שְׁחַט שְׁלָמִים - פְּטוּר.

שְׁלָמִים וְאַחַר כֶּךָ חוּלִין - חַיִּיב.

וְאָמַר רַבָּא:

הִיא חוּלִין, וּבְנָה עוֹלָה,

לֹא מִיְבַעֲיָא: שְׁחַט חוּלִין וְאַחַר כֶּךָ שְׁחַט עוֹלָה - דְּפְטוּר,

אֶלָּא אִפִּילוֹ שְׁחַט עוֹלָה, וְאַחַר כֶּךָ שְׁחַט חוּלִין - פְּטוּר,

פא,ב

³²⁰ וְשׁוּר אוֹ שֶׁה אֹתוֹ וְאֵת בְּנוֹ לֹא תִשְׁחַטוּ בְּיוֹם אֶחָד

שְׁנֵי בְּלֹא תַעֲשֶׂה. דְשְׁחוּטֵי חוּץ וְאִיעוּ"פ שְׂאִינוּ בְּכַרְת דְּלֹא מִתְקַבֵּל בְּפָנִים הוּא מִיַּם בְּלֹא תַעֲשֶׂה הוּא הוֹאִיל וּרְצוּי לְאַחַר זְמַן וְלֹא דִידֵיהּ מִפְּרֵשׁ בְּפֶרֶק בְּתַרָּא דְזַבְחִים (דף קיד). מִלֹּא תַעֲשׂוֹן כֹּכֵל אֲשֶׁר אֲנַחְנוּ עוֹשִׂים וְגו':

קָמָא מִקְטֵל קָטֵלָה. לְרִי שְׁמַעוֹן דְּהָא שְׁחִיטָה שְׂאִינָה רְאוּיָה הִיא: וְאָמַר רַבָּא גְרַסִּין:

לְרַבְּנָן. דְאָמַרִי שְׁחִיטָה שְׂאִינָה רְאוּיָה שְׂמָה שְׁחִיטָה:

שְׁנֵי פְּסוּל וּפְטוּר. מִכַּרְת דְּלֹא מִתְקַבֵּל בְּפָנִים הוּא:

לְרַבִּי שְׁמַעוֹן שְׂנִיָּה עֲנוּשִׁין כַּרְת. קָמָא מִקְטֵל קָטֵלָה וְשְׁנֵי מִתְקַבֵּל בְּפָנִים הוּא וְלַעֲנִין שְׁחוּטֵי חוּץ אִף עַל גַּב דְּאִינָה רְאוּיָה מִיְחִיב דְאִפִּילוֹ אַחַד שְׁחִיטָה חִיבִיָּה רַחֲמָנָא:

אֶחָד בְּחוּץ. תַּחֲלָה וְאַחֲ"כ אֶחָד בְּפָנִים:

שְׁנֵי פְּסוּל וּפְטוּר. מִכַּרְת וּבְלֹא דְאוֹתוֹ וְאֵת בְּנוֹ לֹא מִיְרִי הַתָּם דְּגַבֵּי שְׁחוּטֵי חוּץ קָאִי וְהָא פְּטוּר לֹא אִיצְטְרִיךְ אֵלָּא אִידִי דְתַנִּי רֵאשׁוֹן חִיבִיָּב תַּנָּא שְׁנֵי פְּטוּר:

לְרִי שְׁמַעוֹן שְׁנֵי כְּשֶׁר. דְקָמָא מִיקְטֵל קָטֵלָה וְשְׁנֵי לֹא מְחוּסֵר זְמַן הוּא כֹּל הַנֶּךְ פְּטוּרִי דְהַכָּא מִשְׁחוּטֵי חוּץ קָאֵמַר וְלֹא אִירִי בְּלֹא דְאוֹתוֹ וְאֵת בְּנוֹ כֹּלֵל:

שְׁנֵי פְּסוּל וּפְטוּר. דְלֹא מִתְקַבֵּל בְּפָנִים הוּא:

שְׁנֵי בְּלֹא תַעֲשֶׂה. וְלֹא בְּכַרְת דְּלֹא מִתְקַבֵּל בְּפָנִים הוּא דְהָא קָמָא שְׁחִיטָה רְאוּיָה הוּאִי:

הַתְּרֵאת סַפְק. דְלִמְנָא לֹא אֲתִי לִידֵי זְרִיקָה וְהוּיָא לִיה שְׁחִיטָה שְׂאִינָה רְאוּיָה הַלְכֵךְ לְרִי שְׁמַעוֹן אִיסוּרָא אִיכָא מִלְּקוֹת לִיכָא וּמִי"מ לֹא מִתְקַבֵּל בְּפָנִים הוּא שְׁהֵרֵאשׁוֹן שְׁנַשְׁחַט וְנִזְרַק הַדָּם כְּבֵר קוֹדֵם שְׁחִיטָתוֹ שֶׁל שְׁנֵי שְׁחִיטָה רְאוּיָה הוּהּ כֶּךָ שְׁמַעֲתִי וְקָשְׁיָא לִי מַאי הַתְּרֵאת סַפְק דְקָאֵמַר הָא וְדָאִי שְׁחִיטַת שְׁנֵי אִינָה רְאוּיָה דְכִיּוֹן דְאִיסוּר אוֹתוֹ וְאֵת בְּנוֹ נוֹהֵג בְּקִדְּשִׁים הוּהּ לִיה שְׁנֵי מְחוּסֵר זְמַן וְאִין שְׁחִיטָתוֹ רְאוּיָה וְאִין כֹּאן הַתְּרֵאה כֹּלֵל וְנִרְאָה בְּעֵינֵי דְלֹא גְרַסִּין לִיה לְהָאִי מִי"ט אֵלָּא אִין מִלְּקוֹת אוֹתוֹ וְאֵת בְּנוֹ נוֹהֵג בְּקִדְּשִׁים וְתוֹ לֹא מִיְדֵי וְטַעֲמָא מְשׁוּם דְאִין שְׁחִיטַת שְׁנֵי רְאוּיָה מְכִיּוֹן שְׁנַשְׁחַט רֵאשׁוֹן וְנִזְרַק דְמוֹ הוּיָא לֵה שְׁחִיטַת הַרְאֵשׁוֹן רְאוּיָה דְלִית לָן הָא דְלַעֲיִל דְרִי אוֹשַׁעִיָּא וְדְשְׁנֵי אִינָה רְאוּיָה דְהוּיָא לִיה מְחוּסֵר זְמַן וְאִין דְמוֹ נִזְרַק וְפִי מְשׁוּבֵשׁ הוּא מֵאֲדָם חֲרִיף וּמְפּוֹלְפֵל:

וְאִזְדָּא רַבָּא לְטַעְמִיהָ. דְאָמַר שְׁחִיטַת אוֹתוֹ וְאֵת בְּנוֹ הַתְּרֵאת סַפְק הוּא:

וְאַחֲ"כ שְׁחַט שְׁלָמִים. בּוֹ בְּיוֹם: **פְּטוּר.** דְהַתְּרֵאת סַפְק הוּא וְאִלִּיבָא דְרִי שְׁמַעוֹן נִקְט מִלְּתִיָּה:

שְׁלָמִים. בְּפָנִים וְאַחֲ"כ חוּלִין בְּחוּץ:

חִיבִיב. דְהַתְּרֵאת וְדָאִי הִיא שְׁכַבֵּר נִזְרַק דְמוֹ שֶׁל רֵאשׁוֹן וְהַשְּׁנֵי אִינוּ מְחוּסֵר זְרִיקָה:

אֵלָּא אִפִּילוֹ שְׁחַט עוֹלָה. וְנִזְרַק דְמָה וְאַחַר כֶּךָ שְׁחַט חוּלִין פְּטוּר לְרַבִּי שְׁמַעוֹן:

שחיטה קמייתא - לאו שחיטה בת אכילה היא.

רפ"י

בשתי אכילות הכתוב מדבר.
 לענין פגול שאם שחט ע"מ
 לאכול חוץ לזמנו או על מנת
 להקטיר חוץ לזמנו פגול:

ורבי יעקב אמר רבי יוחנן:
 אכילת מזבח שמה - אכילה.

מאי טעמא?

דאמר קרא: "ואם האכל יאכל ממשור זבח שלמיו"³²¹ (ויקרא ז, יח) - בלשתי אכילות הכתוב מדבר,
 אחד - אכילת אדם,
 ואחד - אכילת מזבח.

³²¹ ואם האכל יאכל ממשור זבח שלמיו פיום השלישי לא ירצה המקריב אתו לא יחשב לו פגול יהיה והנפש האכלת ממנו עונה תשא

10. פא, ב - כב, א

רש"י

מתני'

השוחט פרת חטאת. פרה אדומה דלאו לאכילה היא:
ושור הנסקל. לאחר שנגמר דינו דקיימא לן דאסור בהנאה אפילו שחטו בקדושתין (דף נו:): ובפסחים (דף כב:):
ועגלה ערופה. דסבירא ליה דנאסרת מחיים ואפילו שחטה אסורה:
רבי שמעון פוטר. דשחיטה שאינה ראויה היא:
ונתנבלה בידו. שלא מדעת:
והנוחר והמעקר. סימנן מדעת פטור ואפילו לרבנן דהא ליכא שחיטה כלל ולא דמיא לשחיטה דלעיל כלל דהתם שחיטה מעלייתא איכא ודבר אחר גורם לה ליפסל:

גמ'

לא שנו. דשוחט לעבודה זרה חייב משום אותו ואת בנו לרבנן:
אלא ששחט ראשון לעבודה זרה. וחזר ושחט את השני לשלחנו לאכול דדיינינן ליה ברישא אהתראה דשני דאותו ואת בנו ומלקינן ליה והדר דיינינן אהתראה דשחיטה קמייטא לעבודה זרה וקטלינן ליה אי נמי בשני בני אדם אבל שני לעבודה זרה דבהך שחיטה בתרייתא דמייחייב עלה משום אותו ואת בנו אתי נמי דין קטלא עילויה:
פטור. ממלקות כדקיימא לן בכתובות באלו נערות (דף לה.) מקראי דתרתיה לא עבדינן ביה:
זו אפילו תינוקות של בית רבן יודעין. דתרתיה לא עבדינן ביה:
אלא. אם היה לך להשמיענו דבר טעם על משנתינו כך היה לך לומר:
פעמים. שמלקות של משנתנו אפילו בראשון לשלחנו ושני לעבודה זרה ולא אתרו בו משום עבודה זרה ולא מיקטל ולריש לקיש כיון דאילו אתרו ביה הוי מיקטיל ופטור ממלקות כי לא אתרו ביה נמי אע"ג דלא מיקטיל הואיל ובהך איסורא איכא צד מיתה לא לקי ובכתובות (שם) יליף טעמא מקראי באלו נערות:
חייבי מיתות שוגגין או חייבי מלקות שוגגין ודבר אחר. אתרויהו קאי חייבי מיתות שוגגין ודבר אחר עבר עבירה בלא התראה דהיינו שוגג ויש בה דין מיתה אם היו מתירים בו ויש בה עוד חיוב דבר אחר כגון מלקות שהתרו בו למלקות כי הא דאמרן או יש בה חיוב ממון:
רבי יוחנן אומר חייב. באותו דבר אחר שעם המיתה הואיל ואינו נהרג וכן חייבי מלקות שוגגין ודבר אחר שעבר עבירה שיש בה מלקות וממון כגון אכל מעשר שני של חברו בגבולין או נבלה וטרפה של חברו ולא התרו בו למלקות:
בהא קאמר ריש לקיש. דפטור ממלקות הואיל ויש בשחיטה זו צד מיתה פקע ליה תורת מלקות מיניה דתרתיה בגופא לא רמו עליה הילכך אפילו לא אתרו ביה למיתה ליכא מלקות אבל חייבי מיתות שוגגין ודבר אחר כגון ממון דחדא בגופא וחדא בממונא אימא תרוייהו רמו עליה ומיהו היכא דמיקטיל לא משלם משום דקם ליה בדבריה מיניה אבל היכא דלא מיקטיל משלם:
אבל בהך דלעיל אימא מודי ליה לריש לקיש. דלא רמיא תורת מלקות בעבירה של מיתה כלל:

מתניתין

השוחט ונמצא טרפה,
השוחט לעבודה זרה,
והשוחט פרת חטאת,
ושור הנסקל,
ועגלה ערופה -
רבי שמעון: פוטר.
וחכמים: מחייבין.

השוחט: ונתנבלה בידו,
והנוחר,

והמעקר - פטור משום: "אותו ואת בנו"³²² (ויקרא כב, כח).

גמרא

אמר רבי שמעון בן לקיש:
לא שנו אלא: ששחט ראשון לעבודה זרה,
ושני לשלחנו.
אבל: ראשון לשלחנו,
ושני לעבודה זרה - פטור,
דקם ליה בדרבה מיניה.

אמר ליה רבי יוחנן:

זו אפילו תינוקות של בית רבן יודעין אותה!
אלא פעמים שאפילו שחט ראשון לשלחנו ושני לעבודה זרה - חייב,
כגון דאתרו ביה משום: "אותו ואת בנו" ולא אתרו בו משום עבודה זרה.

ורבי שמעון בן לקיש אמר:
כיון דכי אתרו ביה - פטור,
כי לא אתרו ביה - נמי פטור.

ואזדו לטעמיהו,

דכי אתא רב דימי אמר:

חייבי מיתות שוגגין,

וחייבי מלקות שוגגין,

ודבר אחר:

רבי יוחנן אומר: חייב.

וריש לקיש אומר: פטור.

"רבי יוחנן אומר: חייב" - דהא לא אתרו בו.

וריש לקיש אומר: פטור" - דכיון דכי אתרו ביה פטור, כי לא אתרו ביה נמי פטור.

וצריכא.

דאי אשמועינן בהא - בהא קאמר רבי שמעון בן לקיש,

אבל בהא - אימא מודי ליה לרבי יוחנן.

ואי איתמר בהא - בהא קאמר רבי יוחנן,

אבל בהא - אימא מודי לרבי שמעון בן לקיש.

וצריכא.

ו"פרת חטאת" - שחיטה שאינה ראויה היא!?

והתניא:

"רבי שמעון אומר:

³²² ושור או טה אותו ואת בנו לא תשחטו ביום אחד

פְּרָה מְטֵמָאָה טוּמְאָת אֹכְלִין הוֹאִיל וְהִיתָה לָּהּ שְׁעַת הַבּוֹשֵׁר.

פבא

וְאָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן לִקְיִישׁ:

אָמַר הֵיךְ רַבִּי שְׁמַעוֹן: פְּרָה נִפְדֵּית עַל גְּבִי מַעֲרֻכְתָּהּ.

אָמַר רַב שְׁמֹן בַּר אֲבָא אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן:

פְּרַת חֲטָאָת - אֵינָהּ מִשְׁנָה.

וְעִגְלָה עֲרוּפָה לֹא שְׁחִיטָה רְאוּיָהּ הִיא?

וְהִתְנַן:

"נִמְצָא הַהוֹרֵג עַד שְׁלֹא תַעֲרַף הָעִגְלָה תִּצָּא וְתִרְעָה בְּעֵדֶר" (סוטה מו:).

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן לִקְיִישׁ מִשּׁוּם רַבִּי יִנְאִי:

עִגְלָה עֲרוּפָה - אֵינָהּ מִשְׁנָה.

וּמִי אָמַר רַבִּי יִנְאִי הֵכִי?!

וְהָאָמַר רַבִּי יִנְאִי:

גְּבוּל שְׁמַעְתִּי בְּהַ וְשִׁכְחֹתִי,

וְנִסְבִּין חֲבֵרִיאַ לֹמַר: יְרִידְתָּה לְנַחַל אֵיתָן - אוֹסְרְתָּה.

וְאִם אֵיתָא, לִישְׁנִי:

כָּאן - קוֹדֵם יְרִידָה,

כָּאן - לְאַחַר יְרִידָה!

אָמַר רַבִּי פִּנְחָס בְּרִיהַ דְּרַב אֲמִי אֲנִן מִשְׁמִיָּה דְּרַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן לִקְיִישׁ מִתְּנִינָן לָּהּ:

עִגְלָה עֲרוּפָה - אֵינָהּ מִשְׁנָה.

אָמַר רַבִּי אֲשִׁי:

כִּי הוֹיֵן בִּי רַב פְּפִי קְשִׁיָּא לָּן:

מִי אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן לִקְיִישׁ הֵכִי?

וְהָאֵיתָמַר:

צְפוּרִי מְצוּרַע מְאִימְתִי נְאָסְרִין?

רַבִּי יוֹחָנָן אָמַר: מִשְׁעַת שְׁחִיטָה.

וְרַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן לִקְיִישׁ אָמַר: מִשְׁעַת לְקִיחָה.

וְאִמְרִינָן: מֵאִי טַעְמָא דְּרַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן לִקְיִישׁ?

גָּמַר "קִיחָה"³²³ (ויקרא יד, ד) "קִיחָה"³²⁴ (דברים כא, ג) מִעִגְלָה עֲרוּפָה!

אֶלָּא אָמַר רַבִּי תַּיִיא בַּר אֲבָא אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן:

עִגְלָה עֲרוּפָה אֵינָהּ מִשְׁנָה.

רַש"י

פרה מטמאה טומאת אוכלין.
דאע"ג דאמר רבי שמעון בפרק קמא דבכורות (דף ט:): דאיסורי הנאה כגון שור הנסקל ופטר חמור אין מטמאין טומאת אוכלין ונפקא ליה מכל האוכל אשר יאכל אוכל שאתה יכול להאכילו לאחרים קרוי אוכל מודה הוא דפרה אדומה מקבלת טומאת אוכלין לטמא אחרים:
הואיל והיתה לה שעת הכושר.
להאכילה אף לעצמו משנשחטה ומהו שעת הכושר שלה:

ואמר ריש לקיש אומר היה רבי שמעון פרה נפדית. אם מצא נאה הימנה אפילו על גב מערכתה אפילו שחטה כהלכתה על מערכת של עצים שהיא נשחטת עליה כדאמר'י במס' פרה (פ"ג מ"ט) וקסבר ר"ש כל העומד לפדות כפדוי דמי וקרינא ביה שאתה יכול להאכילו ואי קשיא למה לי קבלת טומאה היא גופה מטמאה אדם ובגדים מפרשין כה"ג בכריתות בפרק דם שחיטה (דף כא:): כגון בשר שחפהו בפחות מכביצה בצק אי משוית ליה אוכל מצטרף בהדי בצק ומקבל האי בצק טומאה אם יגע בטומאה ומטמא שאר אוכלין ואי לאו אוכל הוא לא מקבל האי בצק טומאה דלית ביה שיעורא וכי נגעו ביה אוכלין אחריני טהורים הן שאינם נוגעין בנבלה אלא בבצק:

אינה משנה. לא נשנית במשנתנו:

ותרעה בעדר. כשאר חולין אלמא אינה נאסרת מחיים וכי שחטה מותרת: הכי גרסינן אמר ריש לקיש א"ר ינאי עגלה ערופה אינה משנה:

והא"ר ינאי. בקדושין ובכריתות בפרק בתרא (דף כה:):

גבול. מאימתי נאסרת:

חבריא. בני הישיבה:

צפורי מצורע. קי"ל בקדושין בהאיש מקדש (דף נו:): דאסורין בהנאה:

משעת שחיטה. ונאסרת שחוטה אבל המשולחת מותרת דכתיב (ויקרא יד) ושלח את הצפור החיה וגו' ולא אמרה תורה שלח לתקלה:

משעת קיחה. ושתיהן נאסרות עד שישלח:

גמר קיחה קיחה כו'. מה עגלה ערופה שנאמר בה קיחה (דברים כא) ולקחו זקני העיר ההיא עגלת בקר אסורה מחיים אף ולקח למטהר שתי צפרים חיות (ויקרא יד) אסורות מחיים ומיהו עגלה ערופה יש לה גבול ליאסר בירידתה לנחל איתן אבל אלו אין בהן מעשה מלקיחה ועד שחיטה וכיון דנאסרות מחיים על כרחיך משעת לקיחה ריש לקיש אמרה אלא ר' יוחנן אמרה דלר"ש בן לקיש מיתסרא מחיים והא דתנן תצא ותרעה בעדר מקשינן לה בכריתות ו:

אלא. הא תירוצא דמתרץ אינה משנה לאו מוקמינן לה כתנאי:

³²³ וצוה הכהן ולקח למטהר שתי צפרים חיות טהורות ועץ ארז ושני תולעת ואוב
³²⁴ והיה העיר הקרובה אל החלל ולקחו זקני העיר ההוא עגלת בקר אשר לא עבד בה אשר לא משכה בעל

11. כב, א

רַס"י

לענין דינא תנן. הא דקתני מתניי
מי שלקח ראשון ישחוט ראשון
לאו לענין איסור והיתר שאם
רצה השני לשחוט ראשון
והראשון ימתין עד מחר מותר
אבל דין הוא אם באו לבי"ד שבה
האחד לשחוט וחבירו אומר אני
צריך יותר ממך אנו אומרים
להם הלוקח ראשון ישחוט שעל
מנת כן לקח שאילו לא מכרה
בעל הבית לשני ועכב לעצמו היה
הלוקח שוחט וכן שנינו
בתוספתא פ"ה הלוקח מבעה"ב
הוא קודם לבעה"ב שעל מנת כן
לקח:
דלא עבד איסורא. שהקדים
בעצמו שלא יבא לידי איסור:
נשכר. יש לו ריוח שאוכל היום
בשר:

מִתְנִיתִין

שְׁנַיִם שְׁלֻקְחוּ פָּרָה וּבִנְיָה,
אֵיזָה שְׁלֻקְחָא רֵאשׁוֹן - יִשְׁחוּט רֵאשׁוֹן,
וְאִם קֻדְם הַשְּׁנַיִ - זָנָה.

גְּמָרָא

אָמַר רַב יוֹסֵף:
לְעֵינֵי דִינָא - תֵּנֵן.

תְּנָא:

"אם קודם השני - הרי זה זריז ונשכר".

"זריז" - דלא עבד איסורא.

"ונשכר" - דקאכיל בשרא.

12. כב, א-ב

רפ"י

מתניתין

שחט פרה ואחר כך שני בניה - סופג שמונים.
 שחט שני בניה ואחר כך שחטה - סופג את הארבעים.
 שחטה ואת בתה ואת בת בתה - סופג שמונים.
 שחטה ואת בת בתה, ואחר כך שחט בתה - סופג את הארבעים.
 סומכוס אומר משום רבי מאיר: סופג שמונים.

גמרא

אמאי?

"אותו ואת בנו"³²⁵ (ויקרא כב, כח) אומר רחמנא,
 ולא בנו ואותו!

לא סלקא דעתך,

דתניא:

"אותו ואת בנו" (ויקרא כב, כח) - אין לי אלא "אותו ואת בנו",
 אותו ואת אמו - מניין?
 נשוא אומר: "לא תשחטו" (ויקרא כב, כח) - הרי כאן שנים.
 הא ביצד?
 אהד השוחט את הפרה,
 ואהד השוחט את אמה,
 ואהד השוחט את בנה שנים האחרונים חייבין."

פב,ב האי מיבעי ליה לגופיה!

אם כן לכתוב: 'לא תשחוט' מאי "לא תשחטו"?

ואכתי מיבעי ליה,

דאי כתב רחמנא: 'לא תשחוט', הוה אמיןא: חד - אין, תרי - לא,
 כתב רחמנא: "לא תשחטו" - ואפילו תרי!

אם כן לכתוב: 'לא ישחטו' - מאי "לא תשחטו"?
 שמע מינה תרתי.

מתני' ואח"כ שחטה סופג את הארבעים. דאין כאן שחיטת איסור אלא אחת ובגמרא יליף דבנו ואותו נמי חייב: שחטה ואת בתה ואחר כך את בת בתה. יש כאן שני אותו ואת בנו: שחטה ואת בת בתה. אין כאן עדיין איסור ואח"כ שחט את בתה ויש בשחיטה זו שני איסורין אותו ואת בנו משום אמה ובנו ואותו משום בתה של זו שכבר נשחטה: סופג ארבעים. דחד לאו הוא וחדא התראה וחד מעשה: שמונים. וטעמא דסומכוס מפרש בגמ':

גמ'

לא תשחטו. לשון רבים משמע: הרי כאן שנים. הזהיר את שניהם בין אם שוחט האם ובין אם שוחט הבת ולא משכחת לה שנים עוברין אלא בשלש בהמות והא כיצד בת ואם ובת דאי אם ושני בניה למה לי קרא פשיטא מה לי חד ומה לי תרי דכי היכי דמחייב אהאי מחייב אהאי ואי בפרה ובתה ובת בתה פשיטא תרוייהו אותו ואת בנו נינהו אלא על כרחך באחד שוחט פרה והשני את אמה והשלישי את בתה קאמר לאשמועינן דאבנו ואותו נמי מחייב: אבל תרי לא. שחט אחד האם ואחד הבת אפילו אחרון פטור קא משמע לן: לא ישחטו. דמשמע לא על ידי אחד ולא ע"י שנים לא יהיו נשחטין: מאי לא תשחטו. דמשמע דתרוייהו עבדי איסורא:

³²⁵ ושור או שיה אותו ואת בנו לא תשחטו ביום אחד

13. כב, ב - כג, א

"שְׁחִטָה וְאֵת בֵּית בִּתְּהָ, וְאַחַר כֵּן שְׁחִט בִּתְּהָ - סוֹפֵג אֶת הָאֲדָבָעִים. סוֹמְכוּס אוֹמֵר מִשּׁוּם רַבִּי מְאִיר: סוֹפֵג שְׂמוֹנִים."

אָמַר לִיה אַבְיִי לְרַב יוֹסֵף:
מַאי טַעְמָא דְסוֹמְכוּס?

קָא סָבַר סוֹמְכוּס: אֲכַל שְׁנֵי זִיתֵי חֶלֶב בְּהַעֲלֵם אֶחָד - חַיִּיב שְׁתֵּי חֲטָאוֹת, וּבְדִין הוּא דְלִישְׁמַעִינָן בְּעֵלְמָא.

וְהָאִי דְקָא מְשַׁמְעֵ לֹן בְּהָא - לְהוֹדִיעַד כְּתוּן דְרַבְּנָן דְאָף עַל גַּב דְּגוֹפִין מוּחְלָקִין פְּטָרֵי רַבְּנָן, אוּ דְלְמָא:

קָסָבַר סוֹמְכוּס: אֲכַל שְׁנֵי זִיתֵי חֶלֶב בְּהַעֲלֵם אֶחָד - אֵינּוּ חַיִּיב אֶלָּא אַחַת, וְהָכָא הֵינּוּ טַעְמָא הוּאִיל וְגוֹפִין מוּחְלָקִין?

אָמַר לִיה:

אִין, קָסָבַר: אֲכַל שְׁנֵי זִיתֵי חֶלֶב בְּהַעֲלֵם אֶחָד - חַיִּיב שְׁתֵּי חֲטָאוֹת.

מַמַּאי?

מִדְתָּנּוּ:

"הַזּוֹרֵעַ כְּלָאִים כְּלָאִים לּוֹקָה" - מַאי "לוֹקָה"?

אִילְמָא: לוֹקָה אַחַת - פְּשִׁיטָא!

וְעוֹד מַאי "כְּלָאִים כְּלָאִים"?

אֶלָּא פְּשִׁיטָא שְׁתֵּי מְלָקוֹת.

בְּמַאי עֲסָקִין?

אִילְמָא: בְּזָה אַחַר זֶה,

וּבְשְׁתֵּי הַתְּרָאוֹת - תְּנִינָא!

"נִזְיֵר שְׁקִיָּה שׁוֹתָה יוֹן כֹּל הַיּוֹם - אֵינּוּ חַיִּיב אֶלָּא אַחַת.

אָמְרוּ לוֹ: אֵל תִּשְׁתֶּה וְהוּא שׁוֹתָה, אֵל תִּשְׁתֶּה וְהוּא שׁוֹתָה - חַיִּיב עַל כָּל אַחַת וְאַחַת!"

אֶלָּא: פְּשִׁיטָא בְּבֵית אַחַת, וּבְהַתְּרָאָה אַחַת.

מַנִּי?

אִילְמָא: רַבְּנָן דְּפְלִיגֵי עֲלֵיהּ דְסוֹמְכוּס - הַשְׁתָּא וּמָה הֵתָם דְּגוֹפִין מוּחְלָקִין פְּטָרֵי רַבְּנָן, הָכָא לֹא כָּל שְׂכוֹן!?

אֶלָּא לֹא סוֹמְכוּס הִיא.

לֹא! לְעוֹלָם רַבְּנָן,

וּמִילְתָּא אֲגַב אוֹרְחִיָּה קָא מְשַׁמְעֵ לֹן,

דְּאִיכָא תְרֵי גּוּוֹנֵי כְּלָאִים,

וְלֹאֲפוֹקֵי מְדַרְבֵּי יִאֲשִׁיָּה,

דְּאָמַר רַבִּי יִאֲשִׁיָּה:

עַד שִׁזְרַע חֲטָה וְשִׁעוּרָה וְחֲרָצָן בְּמַפּוֹלֶת יָד,

קָא מְשַׁמְעֵ לֹן: דְּכִי זָרַע חֲטָה וְחֲרָצָן וְשִׁעוּרָה וְחֲרָצָן נִמֵּי מַחֲיִיב.

תָּא שְׁמַע:

"אֲכַל מְזָה מְזָה כְּזִית וּמְזָה כְּזִית - סוֹפֵג שְׂמוֹנִים.

רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר:

אֵינּוּ סוֹפֵג אֶלָּא אֲדָבָעִים."

הִיכִי דְמִי?

אִילְמָא: בְּזָה אַחַר זֶה וּבְשְׁתֵּי הַתְּרָאוֹת - מַאי טַעְמָא דְרַבִּי יְהוּדָה? הַתְּרָאת סַפֵּק הִיא, וְשִׁמְעִין לִיה לְרַבִּי יְהוּדָה דְאָמַר: הַתְּרָאת סַפֵּק - לֹא שְׁמָה הַתְּרָאָה.

רַפ"י

בְּהַעֲלֵם אַחַד. שְׁלֹא נוֹדַע לוֹ בְּנֵתִים שְׁחִטָא וּבְשׁוּגָא חַיִּיב שְׁתֵּי חֲטָאוֹת וְהִ"ה נִמֵּי דְמַחֲיִיב בְּהַתְּרָאָה אַחַת וּבְלֹא אַחַד שְׁנֵי מְלָקוֹת:

דְּלִישְׁמַעִינָן בְּעֵלְמָא. הִיכָא דִּאִין גּוֹפִין מוּחְלָקִים כְּגוֹן בְּשְׁנֵי זִיתֵי חֶלֶב:

דְּאֵעִי'ג דְּגוֹפִין מוּחְלָקִים. שַׁעַל יָדֵי שְׁתֵּי פְרוֹת בִּאִין לוֹ שְׁנֵי מְלָקוֹת הִלְלוּ וּפְלִיג סוֹמְכוּס בְּסִיפָא וְהִ"ה לְרִישָׁא דְקִתְנֵי שְׁחִט שְׁנֵי בְנִיָּה וְאֲחִי"כ שְׁחִטָה סוֹפֵג מִי לְסוֹמְכוּס סוֹפֵג פִּי וְכַךְ מִצְאֵתִי בְּתוֹסְפָתָא (פִּי"ה) שְׁחִט הִי בְנִיָּה וְאַחַר כֵּךְ שְׁחִטָה סוֹמְכוּס אוֹמֵר מִשּׁוּם רַבִּי מְאִיר חַיִּיב מִשּׁוּם חֲמִשָּׁה לְאוּיָן:

הַזּוֹרֵעַ כְּלָאִים כְּלָאִים. מְשַׁמְעֵ שִׁזְרַע וְחֲזַר זָרַע:

וְעוֹד מַאי כְּלָאִים כְּלָאִים. חֲדָא זְרִיעָה נִמֵּי מַחֲיִיב חֲדָא:

בְּבֵית אַחַת. בִּידוּ אַחַת חֲטָה וְחֲרָצָן וּבִידוּ אַחַת שְׁעוּרָה וְחֲרָצָן: אֵלָּא לֹא סוֹמְכוּס. וְשַׁמְעֵ מִינָה אֲכַל שְׁנֵי זִיתֵי חֶלֶב בְּהַעֲלֵם אַחַד חַיִּיב:

לְעוֹלָם רַבְּנָן. וּבְבֵי הַתְּרָאוֹת וּדְקִשָׁא לֶךְ פְּשִׁיטָא הָא קַמִּי"ל דְּאִיכָא תְרֵי גּוּוֹנֵי כְּלָאִים דְּבִין חֲטָה וְחֲרָצָן וּבִין שְׁעוּרָה וְחֲרָצָן הוּוּ כְּלָאִים וְלֹאֲפוֹקֵי מְדַרְבֵּי יִאֲשִׁיָּה דְּבַעֵי שְׁלֶשֶׁתָן כְּאַחַד:

אֲכַל מְזָה כְּזִית וּמְזָה כְּזִית. מְשַׁנֵּי גִיד הַנְּשָׂה שֶׁל שְׁתֵּי יִרְכּוֹת שֶׁל בְּהֵמָה אַחַת:

אַרְבַּעִים. ר' יְהוּדָה לְטַעֲמִיָּה דְאָמַר בְּפִי גִיד הַנְּשָׂה אֵינּוּ נוֹהֵג אֵלָּא בְּאַחַת:

מַאי טַעְמָא דְרַבִּי יְהוּדָה. דְאָמַר אֵינּוּ סוֹפֵג אֵלָּא אַרְבַּעִים לֹא הוּוּ לִיה לְמִילְקֵי כֹלֵל כֹּל חֲדָא וְחֲדָא הַתְּרָאת סַפֵּק הוּוּ דְהָא מְסַפְקָא לִיה לְרִי יְהוּדָה בְּאִיזוּ מֵהֵן נוֹהֵג בְּשֶׁל יִמִּין אוּ בְשֶׁל שְׂמָאל דְקִתְנֵי הֵתָם וְהַדְעַת מְכַרְעַת שְׁהוּא שֶׁל יִמִּין וְאִיבְעִיָּא לְהוּ פְּשִׁיטָא לִיה שֶׁל יִמִּין וּמַאי דְעַת דְעַת תּוֹרָה אוּ סְפוֹקֵי מְסַפְקָא לִיה וּמַאי דְעַת דְעַת נוֹטָה וּמְדַלָּא פְּשִׁטָּה מֵהָא דְמִיפְשֵׁט פְּשִׁיטָא לִיה שִׁי"מ לֹא בְּשְׁתֵּי הַתְּרָאוֹת קָאמַר דְהָא שְׁמַעִין לִיה דְאָמַר הַתְּרָאת סַפֵּק לֹא שְׁמָה הַתְּרָאָה:

רש"י

הכה זה וחזר והכה זה. מי שלא שהתה אחר גיטה שלשה חדשים וניסת וילדה ספק בן תשעה וראשון וספק בן שבעה לאחרון וכשגדל הכה את האחד וחזר והכה את חברו:

חייב. דקסבר התראת ספק שמה התראה:

בבת אחת. הרים שתי ידיו והכה זה באחת וזה באחת:

חייב. דהתראת ודאי היא:

בבת אחת. דהויא התראת ודאי וקאמר ת"ק סופג שמונים:

אלא לאו סומכוס היא. דלא אשכחן תנא דאית ליה הא סברא אלא הוא:

באש תשרופו. עשה הוא ולא שניתק לעשה אין לוקין עליו והמותיר בפסח פטור:

בא הכתוב ליתן עשה. טעמא דבא הכתוב הא לאו הכי לקי אע"ג דהתראת ספק היא דכל אימת דאתרו ביה מצי אמר אכתי ליליא הוא:

לא מן השם הוא זה. לא מטעם זה הוא פטור:

שאין בו מעשה. ישב לו ולא אכל ומאליו נעשה נותר:

משתי ירכות. של שתי בהמות ומדנקט שתי בהמות שמע מינה בימינות קאמר ות"ק דהכא כרבי יהודה ס"ל דאין נוהג אלא באחת ומהא פשטינן בפרק גיד הנשה (לקמן דף צא.) דפשיטא ליה לרי יהודה דבימין:

דלית ביה כזית. בקמא או בבתרא אלא בחד מינייהו ות"ק מחייב דקסבר בריה הוא ובריה [אין] צריכה שיעור כדתנן במסכת מכות (דף יג.) אמר להם רבי שמעון אי אתם מודים לי באוכל נמלה כל שהוא [שהוא] חייב אמרו לו מפני שהיא כברייתה ואית דמפרשי דלית ביה כזית בחד מינייהו אלא בתרוייהו ואין נראה בעיני שיהו שתי התראות מצטרפות דאי אכיל ליה לבתרא בתוך כדי אכילת פרס היינו בבת אחת ואי לאחר כדי אכילת פרס תו לא מצטרפי:

עד שיהא בו כזית. דקסבר לאו בריה חשיב אלא כחתיכה מן הבהמה:

דתנאי:

"הכה את זה וחזר והכה את זה, קלל את זה וחזר וקלל את זה, או שהכה שניהם בבת אחת, או שקלל שניהם בבת אחת - חייב. רבי יהודה אומר: בבת אחת - חייב, בזה אחר זה - פטור."

אלא פשיטא: בבת אחת, ובהתראה אחת.

ומאן תנא קמא?

אילימא: רבנן דפליגי עליה דסומכוס, השתא ומה התם דגופין מוחלקין - פטרי רבנן, הכא - לא כל שכן?!
אלא לאו סומכוס היא.

לא! לעולם בזה אחר זה, ורבנן,

והאי תנא סבר לה כאידך תנא דרבי יהודה, דאמר: "התראת ספק - שמה התראה".

דתנאי:

"לא תותירו ממנו עד בקר והנותר ממנו עד בקר באש תשרופו" (שמות יב.).
בא הכתוב ליתן עשה אחר לא תעשה - לומר שאין לוקין עליו,

פגא

דברי רבי יהודה.

רבי יעקב אומר:

לא מן השם הוא זה,

אלא משום דהו ליה לאו שאין בו מעשה, וכל לאו שאין בו מעשה - אין לוקין עליו."

תא שמע:

"אכל שני גידין משתי ירכות בהמות - סופג שמונים.

רבי יהודה אומר:

אינו סופג אלא ארבעים."

היכי דמי?

אילימא: בזה אחר זה,

ובשתי התראות - מאי טעמא דרבי יהודה, דאמר: "ארבעים" ותו לא?

אלא: פשיטא בבת אחת,

ובחדא התראה.

מאן תנא קמא?

אילימא: רבנן דפליגי עליה דסומכוס - ומה התם דגופין מוחלקין פטרי רבנן, הכא לא כל שכן?!

אלא, לאו סומכוס היא.

לעולם, בזה אחר זה,

ודקאמרת: מאי טעמא דרבי יהודה?

כגון דלית ביה כזית.

דתנאי:

"אכלו ואין בו כזית - חייב,

רבי יהודה אומר:

עד שיהא בו כזית."

14. כג, א

כ"י

מתני'

בארבעה פרקים בשנה. דרך ישראל לעשות סעודות וסתם הלוקח בהמה אינו לוקח אלא לשוחטה מיד לפיכך המוכר בהמה לחבירו ומכר תחלה אמה או בתה בו ביום צריך שיאמר לשני דע לך שהיום מכרתי אמה לשחוט או בתה מכרתי לשחוט שמא כבר נשחטה:

ביום טוב האחרון של חג. היו מרבין בשמחה מפני שרגל לעצמו הוא וחביב עליהן: שאין לו ריוח. הפסק בינתים שמכר האם היום:

אבל יש לו ריוח. שמכר את הראשונה אתמול והשניה היום: אין צריך להודיעו. שאני אומר אתמול שחט הראשון:

ומודה רבי יהודה כו'. אע"פ שלקח זה היום וזה למחר:

משחיטין הטבח בעל כרחו. כדמפרש ואזיל שאם קבל דינר מלוקח ליתן לו בדינר בשר:

אפילו שור שוה אלף זוז. שוחטו על כרחו אף על פי שאין לוקחין לשאר ובגמרא מפרש טעמא:

ואין ללוקח בו אלא דינר. שנתן דינר לטבח:

מת ללוקח. ומפסיד הדינר: אינו כן. דבעינן משיכה וכל זמן שלא משך חוזר בו הטבח:

מתניתין
בארבעה פרקים בשנה המוכר בהמה לחבירו צריך להודיעו: "אמה מכרתי לשחוט",
"בתה מכרתי לשחוט".

ואלו הן: ערב יום טוב האחרון של חג,
וערב יום טוב הראשון של פסח,
וערב עצרת,
וערב ראש השנה.
וכדברי רבי יוסי הגלילי:
אף ערב יום הכפורים בגליל.

אמר רבי יהודה:

אימתי?

בזמן שאין לו ריוח,

אבל יש לו ריוח - אין צריך להודיעו.

ומודה רבי יהודה:

במוכר את האם לחתן,

ואת הבת לכלה, שצריך להודיעו,

בידוע ששניהם שוחטין ביום אחד.

בארבעה פרקים אלו משחיטין את הטבח בעל כרחו,
אפילו שור שוה אלף דינרים ואין לו ללוקח אלא דינר כופין אותו לשחוט,
לפיכך,

אם מת - מת ללוקח,

אבל בשאר ימות השנה - אינו כן,

לפיכך אם מת - מת למוכר.

גמרא

תנא:

"אם לא הודיעו - הולך ושוחט, ואינו נמנע".

"אמר רבי יהודה:

אימתי בזמן שאין לו ריוח,

אבל יש לו ריוח - אין צריך להודיעו.

ומודה רבי יהודה:

במוכר את האם לחתן,

ואת הבת לכלה, שצריך להודיעו,

בידוע ששניהם שוחטין ביום אחד".

למה לי למיתני: "את האם לחתן ואת הבת לכלה"?

מלתא אגב אורחיה קמשמע לן:

דאורח ארעא למטרח בי חתנא טפי מבי פלתא.

15. כג, א

רפ"י

שזיכה לו ע"י אחר. המוכר הזה מסר את השור לאדם אחר שלא בפני הלוקח ואמר לו זכי בשור זה לפלוני להיות לו בדינר בשר: דזכות הוא לו. מסירה זו זכות היא לו דהא לא סגי ליה בלא בשר:

חוב הוא לו. להוציא הוצאות הפסד הוא לו:

אין חבין לו. דאין אדם נעשה שליח לחבירו שלא מדעתו להפסידו אבל להרויחו אגן סהדי דניחא ליה לפיכך זכין ואין חבין:

על דין תורה. שקונין לו מעותיו בלא משיכה:

דבר תורה מעות קונות. מכיון שנתן מעות למוכר אין אחד מהם יכול לחזור דגמרינן מהקדש דכתיב ונתן הכסף וקם לו:

ומה טעם אמרו משיכה קונה כו'. דאי מוקמת להו לפירי באחריות הלוקח משנתן מעות אי מתרמי דליקה בבית המוכר שהפירות שם לא טרח לאצוליהו אבל סתם מושך ממטי להו לביתה:

"בארבעה פרקים אלו משחיטין את הטבח בעל ברחו, אפילו שור שוה אלף דינרים ואין לו ללוקח אלא דינר נופין אותו לשחוט".

והא לא משך?!

אמר רב הונא אמר רב: כשמשך.

אי הכי, אימא סיפא: "אבל בשאר ימות השנה אינו בן, לפיכך אם מת - מת למוכר", והא משך!

אמר רבי שמואל בר רב יצחק: לעולם שלא משך,

וכגון שזיכה לו על ידי אחר,

"בארבעה פרקים אלו" - דזכות הוא לו - זכין לאדם שלא בפניו, בשאר ימות השנה דחוב הוא לו - אין חבין לאדם שלא בפניו.

רבי אלעזר³²⁶ אמר רבי יוחנן:

בארבעה פרקים אלו העמידו חכמים דבריהם על דין תורה,

דאמר רבי יוחנן: דבר תורה מעות קונות,

ומה טעם אמרו משיכה קונה?

גזירה שמא יאמר לו: "נשרפו חטיף בעליה".

16. כג, א

כ"י

מתני'
היום הולך אחר הלילה. שחט האם משחשכה לא ישחוט הבת כל הלילה וכל היום המחרת אבל שחט האם ביום שוחט הבת בלילה דאין הלילה הולך אחר יום:
את זו דרש. משום דבעניינא דקדשים כתיב אותו ואת בנו איצטריך למדרשה כדתניא בגמרא:
מעשה בראשית. ויהי ערב ויהי בקר ברישא ערב והדר בקר:

גמ'
לפי שכל הענין. הפרשה הזאת סמוכה לקדשים דכתיב ירצה לקרבן אשה וסמיך ליה אותו ואת בנו:
בקדשים לילה הולך אחר היום. דכתיב (ויקרא ז) ביום קרבנו איכל לא יניח ממנו עד בקר אלמא לילה שלאחריו קרי יום קרבנו עד הבקר:
רבי אומר יום אחד יום המיוחד טעון כרוז. ימים מיוחדים יש בשנה דהיינו ארבעה פרקים שאתה מוזהר להכריז אמה מכרתי לשחוט קרי ביה לא תשחטו לא תגרום לה לישחט בימים הללו היא ובנה אי נמי מדכתיב יום אחד דמשמע יום מיוחד למאי יחדניהו אי לאו להטעין כרוז:

מִתְנִיתִין

"יום אחד"³²⁷ (ויקרא כב, כח) **הָאָמֹר בְּ"אוֹתוֹ וְאֶת בְּנוֹ"** (ויקרא כב, כח) - **היום הולך אחר הלילה.**
את זו דרש רבי שמעון בן זומא:
נאמר: במעשה בראשית: "יום אחד"³²⁸ (בראשית א, ה),
ונאמר ב"אותו ואת בנו ... יום אחד",
מה "יום אחד" האמור במעשה בראשית היום הולך אחר הלילה -
אף "יום אחד" האמור ב"אותו ואת בנו" היום הולך אחר הלילה.

גְּמָרָא

תנו רבנן:
"את זו דרש רבי שמעון בן זומא:
לפי שכל הענין כולו אינו מדבר אלא בקדשים,
ובקדשים לילה הולך אחר היום,
יכול אף זה בן?
נאמר כאן: "יום אחד", ונאמר במעשה בראשית: "יום אחד",
מה "יום אחד" האמור במעשה בראשית - היום הולך אחר הלילה,
אף "יום אחד" האמור ב"אותו ואת בנו" היום הולך אחר הלילה.
רבי אומר:
"יום אחד" - יום המיוחד טעון כרוז,
מכאן אמרו בארבעה פרקים בשנה המוכר בהמה לחבירו צריך להודיעו".

פגב

הדרן עלך אותו ואת בנו

³²⁷ ושור או שיה אותו ואת בנו לא תשחטו ביום אחד
³²⁸ ויקרא אלהים לאור יום ולחשך קרא לילה ויהי ערב ויהי בקר יום אחד